

suplement educatiu de la revista de lletres *L'illa*

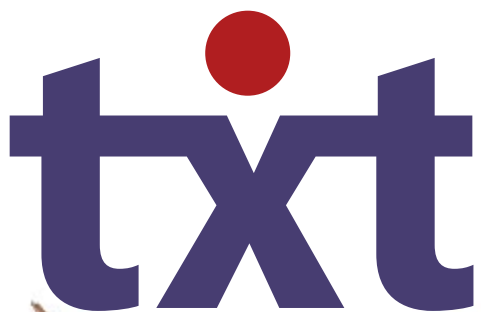
txt

juny

2007

núm. 5

Una escola entre tots



suplement
educatiu de
la revista
de lletres L'illa

materiales educativos
para escuelas
bromera.txt

TXT és una publicació d'Edicions Bromera coordinada per Josep Antoni Fluixà

Consell de redacció: Marta Estrelles i Carol Borràs
Consell assessor: Alfred Aranda, Bernat Bataller, Vicent Borràs, Joan Carles Girbés, Josep Gregori i Teresa Soler

Col·laboradors: M. Milagros Benavent, Florencio Catalán, Stefan Lukic, Vicent Mauri, Maite Nàcher, Dolors Palau, Esther Piles i Cristina Simón.

Correcció lingüística, maquetació i arxiu gràfic: Edicions Bromera

Disseny gràfic: Enric Solbes

Fotografia: Alfred Aranda, Agustín Serra i Arxiu Bromera

Redacció i administració: Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta), telèfon 962 402 254

Adreça a Internet: www.bromera.com/txt

Correu electrònic: txt@bromera.com

Impressió: Bormac

Tirada: 13.000 exemplars

ISSN: 1887-3979 / **DL:** V-635-2007

TXT no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats, ni hi manté correspondència.

TXT autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

Editorial

La transmissió de continguts no és, ni de bon tros, l'únic objectiu de l'escola i, fins i tot, no és ni tan sols el més important. L'escola no és una institució encarregada d'instruir només els individus no adults en unes determinades normes de conducta, en uns coneixements teòrics o pràctics que els capaciten per a l'exercici d'un ofici, en unes habilitats manuals o socials que els permeten, en un futur, el manteniment econòmic. L'escola té, a més, l'obligació d'educar, de contribuir a la formació integral de les persones i al desenvolupament de totes les seues capacitats físiques, intel·lectuals i emocionals.

I, per això, hem de començar ja admetent que la tasca del professorat és bàsica, apassionant, necessària i il·lusionadora, però també complexa i difícil. Fins i tot, hem de reconèixer que provoca, sovint, insatisfaccions, perquè les expectatives de la nostra pràctica com a docents no es veuen recompensades tant com caldria amb l'aprenentatge dels alumnes. Els ensenymem, però no sempre aprenen. I, potser, ens oblidem que la nostra missió és educar, formar futurs ciutadans implicats en el progrés de la societat i conscients del deure de participació en la vida de la seua comunitat.

Però per a complir aquest darrer objectiu és necessari ampliar el camp de visió i d'actuació. L'escola no pot tancar-se en ella mateixa, ni els docents sentir-se'n els únics responsables. Per a educar els infants cal la implicació de tota la societat. I per a aconseguir aquesta implicació, es fa necessari incorporar a tots en el procés de formació dels infants: és a dir, establir vies de participació efectiva. L'escola ha d'obrir-se a la societat i la societat ha d'entrar a l'escola.



Només d'aquesta manera els professors i les professores superarem el desànim que, de vegades, ens pren, perquè allò que fem –els nostres esforços per educar els nostres alumnes– es veurà reforçat i tindrà el suport del món extern que, en definitiva, és qui té més recursos disponibles per a influir, positivament o negativament, en la formació dels futurs ciutadans.

En conseqüència, és important que l'administració educativa aporte amb voluntat els recursos necessaris i lidere l'organització efectiva del sistema educatiu, que millore contínuament la formació del professorat, que les famílies no renunciïn a la seua responsabilitat, que els municipis potencien les seues ciutats com a espais educatius, que els mitjans de comunicació siguin conscients de l'efecte que provoquen i, sobretot, que els xiquets i les xiquetes siguin també escoltats, que aprenguen a participar socialment exercint des d'un principi la seua participació.

Flaixos



Ajudes per a biblioteques escolars

Les biblioteques escolars valencianes rebran prop de 2 milions d'euros: 950.000 € aportats pel ministeri i altres tants finançats per la Conselleria d'Educació. Entre les comunitats autònomes, la nostra és la tercera que més recursos rebrà del Govern central, per darrere d'Andalusia i Catalunya i per davant de Madrid i Galícia. Aquestes ajudes s'emmarquen en el Pla de Millora de les Biblioteques Escolars del Ministeri d'Educació i Ciència, derivat de les exigències de la LOE. En total, el 2007 el ministeri aportarà 9 milions d'euros amb l'objectiu d'incrementar les dotacions de les biblioteques escolars, adequar les seues instal·lacions i, en definitiva, millorar l'atenció educativa d'aquest recurs imprescindible.

Novetat de Carme Miquel

Amb *L'amenaça de les grues*, Carme Miquel acosta els lectors joves els perills derivats del sector de la construcció que amenacen el nostre territori. L'autora, mestra i fundadora de la CAPPEV (Coordinadora d'Alumnes, Pares i Professors per l'Ensenyament Públic en València) i de la Federació Escola Valenciana, amplia amb aquesta novel·la el seu compromís per la llengua i l'educació també pel medi ambient i el territori. En *L'amenaça de les grues* recupera els personatges d'*Uns papers en una capsula*, tot un èxit que ja va per la quinzena edició i 30.000 exemplars. Deu anys després de la primera aventura, uns sabotatges estranys endinsen novament la colla en una fosca trama a l'ombra de l'especulació urbanística.

«Xec-llibre» per al pròxim curs

Els llibreters qualifiquen de positiva la iniciativa del «xec-llibre», a través de la qual els llibres de text seran gratuïts per a moltes famílies valencianes el pròxim curs. Consideren aquesta mesura pot alleugerir la crisi que en els darrers anys ha generat la competència de les grans superfícies, sempre que es complisquen estrictament els terminis del pagament a les llibreries. El model adoptat per la Generalitat Valenciana és el que funciona ja a la Comunitat de Madrid, una fórmula en la qual la distribució de llibres de text gratuïtament entre l'alumnat es gestiona a través d'una empresa privada.

El curs 2007-2008 la iniciativa només beneficiarà als alumnes de 1r i 2n cursos de Primària, però anirà estenent-se en els pròxims anys a altres etapes educatives.

Educ@webs campus.mediatk.org

Aquesta mediateca ens ofereix una selecció de recursos per a acurar la resolució de conflictes en l'aula i fomentar la cultura del diàleg i la participació. Així, trobarem bibliografia especialitzada i alguns articles teòrics sobre el tema, idees per a posar en pràctica amb els alumnes, llibres i pel·lícules que ens poden resultar útils per a tractar determinades qüestions a classe... A més, ofereixen un contacte a través del qual és possible demanar informació i orientació específica.

Esborrany per a la convivència escolar

La Generalitat ha publicat el primer esborrany d'un decret sobre la convivència en els centres educatius i sobre els drets i deures



d'alumnes, professors, personal d'administració i serveis, així com de pares, mares i tutors. Tot i que es tracta d'un text provisional, pot esdevindre una eina ben útil per a dissenyar i posar en pràctica el pla de convivència, per a crear una Comissió de Convivència en el consell escolar de cada centre i també per a establir les pautes d'actuació en cas d'haver d'aplicar mesures correctores i sancionadores. A més, determina el grau i les vies de participació i responsabilitat de cadascun dels membres de la comunitat educativa. Podeu consultar el document complet en l'apartat de recull legislatiu de la nostra pàgina: www.bromera.com/txt.

Participar per aconseguir una educació de qualitat

Carol Borràs

Hui en dia no hi ha programa polític, organització o estament que no parli de la necessitat de millorar l'educació per aconseguir-ne una de qualitat. Però quines són les condicions necessàries per aconseguir-la? Una de les més importants, sens dubte, és la participació: no podem exigir un ensenyament de qualitat delegant tota la responsabilitat en l'escola.



La participació fa necessària la implicació de tots els agents que intervenen en l'educació –professors i alumnes, però també els pares– perquè sense el concurs de tots no podem garantir un adequat desenvolupament de la personalitat de l'alumne. Entre d'altres raons, perquè l'educació no és cap ciència exacta ni unívoca: importen i calen tots els punts de vista possibles. És per això que parlem de comunitat educativa. L'educació no pot convertir-se en patrimoni de cap grup social o polític. Es tracta d'un hàbit democràtic necessari i elemental. I si coincidim tots en què l'educació no és només transmissió de coneixements, sinó també de valors, és evident que els valors democràtics han de figurar al capdavant de la llista. A més, l'assumpció de responsabilitat per part de cada sector comporta l'acceptació d'una participació compromesa, que garantisca una presència real i constant en la creació i implantació del programa d'ensenyament en cada centre.

Els consells escolars són el òrgans que permeten aquesta participació i, per tant, són l'eina més efectiva, garantida per llei, per poder tenir representació i capacitat d'actuació –segons les competències de cadascun dels membres que la formen– en l'elaboració dels plans que determinen les necessitats i obligacions per aconseguir un ensenyament lliure, democràtic i de qualitat. En la mesura en què es fomenti la implicació de tots els agents educadors es podrà avançar cap a la consecució d'uns objectius cada vegada més exigents, justos i solidaris.

Com es vehicula aquesta participació?

El consell escolar del centre és el mitjà que estableix la llei perquè pares i mares, alumnes, professors i ajuntaments participen conjuntament en la gestió dels centres. És un dels òrgans col·legiats –juntament amb el claustre de professors– que regula els centres educatius i s'erigeix, així, en la forma més directa i democràtica de participar activament en l'adequació, desenvolupament i millora de l'ensenyament, parant atenció a l'entorn sociocultural de l'alumnat. És per això, que una de les premisses que la LOE

estipula és la participació del consell escolar en l'elecció del director o directora del centre mitjançant la comissió constituïda per a aquesta finalitat i que també té representants del centre i de l'Administració educativa. Aquest càrrec, el de cap d'estudis i el de secretari o secretària formen els òrgans de govern del centre a títol personal. A més, juntament amb el claustre i el consell escolar, integren tots els agents de la comunitat escolar que intervenen directament en la gestió escolar.

Al consell escolar del centre estan representats tots els membres que formen part del procés educatiu des de tots els àmbits implicats. En primer lloc, la presidència del consell recau en el director o directora del centre. A més del cap d'estudis, del secretari i d'un representant del personal d'administració i de serveis, també ha d'haver un regidor o regidora del consistori, representants del professorat i dels pares i mares. Pel que fa a l'alumnat, el tercer cicle d'Educació Primària estarà representat en el consell, amb veu però sense vot. Els alumnes d'ESO, en canvi, sí que estaran representats i podran exercir el vot, excepte en el cas de l'elecció del director o directora. L'elecció dels representants sempre ha d'estar precedida per la constitució d'una mesa electoral i, òbviament, seran el membres de cada sector –el claustre, tots els pares i mares, les AMPA que presenten candidatures diferenciades i els alumnes– els que escolliran els seus representants per vot directe i secret. Una vegada constituït el consell escolar, la normativa legal estableix que s'ha de reunir com a mínim una vegada al trimestre i sempre que el convoque el director o directora. En aquestes reunions, s'avaluarà el grau de compliment de la programació general anual i dels acords del consell escolar. A més, s'han de constituir comissions de treball sobre els àmbits de la convivència, el pedagògic, l'econòmic i del menjador en les quals en formaran part almenys el director o directora, dos mestres i dos pares o mares de l'alumnat. Aquestes comissions seran les encarregades d'elaborar informes sobre les seues competències perquè siguin analitzades pel consell.

Un Consell imprescindible

Per tal d'entendre quina és la importància dels consells escolars cal conèixer àmpliament quines són les competències d'aquest òrgan. A banda de participar en la designació de la persona que exercirà el càrrec de director, el consell és qui estableix les directrius del projecte educatiu del centre així com els criteris per a l'elaboració de la seua programació general. És a dir, és qui

La participació dins l'àmbit local

Una altra via de participació per tal d'aconseguir una eficàcia major i més adequada a la realitat social dels centres són els consells escolars municipals, que es constitueixen com a òrgans de programació i control de l'educació dins de l'àmbit local i com a instrument que aprobe als ciutadans la tasca educativa. Es pretén aconseguir així una major democratització, ja que inclou tots

El Consell Escolar Valencià

Aquest és el màxim òrgan consultiu amb capacitat d'intervenció normativa i de participació social en la programació general de l'ensenyament en la Comunitat Valenciana. Les tasques fonamentals del Consell contemplen l'estudi i elaboració de dictàmens i informes sobre diferents aspectes relacionats amb els programes d'ensenyament proposats per l'Administració Educativa Autònoma. Al ma-



Educar en la participació
és educar en la integració,
en el consens i en la llibertat

estableix els fonaments sobre els quals s'ha d'edificar el projecte educatiu que integre tots els punts de vista que conflueixen en cada entorn específic. Una altra de les seues atribucions és la de supervisar el correcte funcionament general del centre a nivell administratiu i docent. A part, és qui elabora les línies bàsiques per a la programació i el desenvolupament de les activitats escolars complementàries, qui estableix les relacions de col·laboració amb altres centres i organismes o qui aprova el pla de normalització lingüística del centre escolar. A més, el consell elabora un informe que avalua la memòria anual que realitza l'equip directiu, en el que es contempla la situació general del centre i les activitats realitzades durant el curs escolar. En definitiva, el consell escolar té capacitat de decisió sobre qui dirigeix, de quina manera, i quines eines bàsiques ha de tenir per tal d'aconseguir uns objectius consensuats per tots.

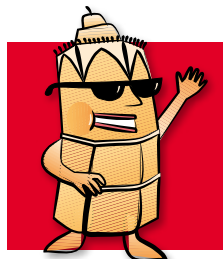
els sectors directament vinculats atés que els seus membres són tant representants dels centres com de les administracions locals: educadors i gestors de l'ensenyament. En concret, han de formar part del consell municipal l'alcalde o regidor que delegue, una representació dels pares, professors i alumnes, un regidor de l'ajuntament, els directors dels centres públics i els titulars dels privats, representants d'associacions de veïns, l'Administració Educativa i membres de les organitzacions sindicals més representatives tant de l'escola pública com de la privada i de tots els àmbits: mestres, pares i mares d'alumnes i personal administratiu. Els consells municipals són òrgans consultius pel que toca a matèries relacionades amb la ubicació de centres docents, actuacions a favor de la integració de distints col·lectius, gestió dels recursos que són competència de l'administració local i la promoció de tots aquells acords i convenis que suposen la millora de l'ensenyament. Anualment elaboren un informe sobre la situació del sistema educatiu en el seu àmbit d'actuació i, per llei, han de reunir-se almenys dues vegades per any.

teix temps, anualment elabora un informe sobre la situació del sistema educatiu valencià. L'estructura del Consell garanteix la representació de tots el sectors de la comunitat educativa, des dels professors, pares d'alumnes, alumnes, sindicats de treballadors, representants dels Ajuntaments i de les Diputacions Provincials de la Comunitat fins a les universitats valencianes.

Més informació, més participació

Amb tot, atenent els índexs de participació que mostren diferents estudis, des d'alguns sectors manifesten la baixa i, en ocasions, desmotivada implicació en la tasca educativa d'alguns dels membres de l'àmbit escolar, especialment pel que fa als pares i mares dels alumnes. Es fa palesa la necessitat de divulgar de forma més intensa la tasca i la rellevància dels consells escolars en tots els àmbits i nivells d'actuació i la seua importància per educar i integrar els xiquets i els joves d'ara en la societat democràtica en què viuen i conviuen. Educar en la participació és educar en la integració, en el consens i en la llibertat.





LLENGUA

El Projecte Aventura ofereix llibres de text per a les àrees de Llengua, Lengua, Matemàtiques i Coneixement del medi de Primària, que satisfan les necessitats de l'ensenyament valencià.



LENGUA

Els alumnes viuran l'aventura d'aprendre a través d'unes unitats didàctiques àgils, en què la lectura està present en totes les àrees.



MATEMÀTIQUES

(versions en valencià i en castellà)

El Projecte Aventura és l'eina ideal perquè els xiquets i les xiquetes valencians adquirisquen les competències bàsiques que els permetran progressar en la gran aventura de la vida.

CONEIXEMENT
DEL MEDI

(versions en valencià i en castellà)

El Projecte Aventura consta de llibres de text, de lectura comprensiva, quadernets de càlcul i de llengua (en valencià i en castellà), CD de *Recursos*, *Guia didàctica*, làmines visuals...

En definitiva, tot un conjunt de materials, a l'abast dels mestres i els alumnes valencians, que es completa amb l'oferta de Bromera de lectures i diccionaris.



NOUS MATERIALS CURRICULARS DEL PRIMER CICLE DE PRIMÀRIA ADAPTATS A LA LOE

Més informació: www.bromera.com/txt

txt suplement educatiu de la revista L'illa

juny 2007

Pares que també van a escola

Dolors Palau

Conscients de la necessitat d'implicar els pares en l'educació dels seus fills, un grup de mestres de Vila-real ha posat en marxa el projecte «Escola de Mares i Pares», una iniciativa pionera que pretén construir ponts sòlids entre la família i la comunitat escolar, l'única manera d'assolir amb èxit, sostenen, tots els objectius educatius.



El col·legi públic Botànic Caldach de Vila-real rep, les vesprades de dimecres, uns alumnes una mica especials. No porten motxilles ni llibres de text i fa anys que van deixar enrere les classes. Tants que ara són ells els pares. El que no han perdut en aquest temps són les ganes d'aprendre, i per això, una vegada a la setmana, al llarg de tretze sessions, tornen a escola per enriquir i compartir l'experiència d'educar els seus fills.

Eva Aparici és la impulsora i coordinadora d'un projecte d'innovació educativa que pretén formar i assessorar les famílies dels alumnes d'Infantil i Primària amb la voluntat que senten que aquest és també un espai seu. «Volem que els pares i les mares entren dins de la nostra escola i que hi participen, però, a la vegada, que gaudisquen i que puguin fer ús dels recursos de què l'escola disposa», apunta Aparici, que té el suport de la direcció i la col·laboració de mestres i personal del col·legi.

La iniciativa va començar a gestar-se fa cinc anys al si d'una escola que sempre ha apostat fort per les noves tecnologies –amb cursos de formació en les TIC per a pares i mares– i que, al mateix temps, no volia renunciar ni

descuidar el tracte directe, la relació amb les famílies. La proposta es va convertir en una realitat en el curs 2004-2005, quan el primer grup de pares va iniciar un aprenentatge on les noves tecnologies juguen un paper clau, tant per a reforçar el treball de les sessions teòriques com per a promoure l'intercanvi i el debat entre els participants. Així mateix, disposen d'un servei de préstec de biblioteca perquè els pares puguin aprofundir en els aspectes que els interessin.

que Eva Aparici defineix com a «motivadora, reflexiva i oberta al diàleg», on cada membre pot expressar les seues inquietuds i dubtes, «ja que tots tenen coneixements i experiències que poden ser de gran rellevància per a la resta dels pares i les mares». Encara que és prompte per a fer balanços, a curt termini, diu Aparici, no es pot amagar «l'enorme alegria» dels xiquets que veuen com els adults de la família –els seus models– van també a classe, o el reconeixement

«Volem que els pares i les mares entren dins de la nostra escola i que hi participen, però, a la vegada, que gaudisquen i que puguin fer ús dels recursos de què l'escola disposa», apunta Eva Aparici

Psicologia, nutrició i altres continguts

Quins continguts poden contribuir a millorar l'educació dels fills? Els responsables del projecte han dissenyat un itinerari que, de la mà de professors del centre i experts en diferents àrees, aborda des dels aspectes vinculats amb la resolució de conflictes o la comunicació positiva, fins a les possibilitats de gaudir de l'oci i el temps lliure en família, passant per la prevenció de drogodependències o les tècniques i els hàbits d'estudi. L'èxit de la primera edició s'ha repetit al llarg de dos cursos més, en els quals les sessions teòriques han inclòs temes com la salut i la nutrició, l'educació sexual, la prevenció d'addiccions no tòxiques (Internet, mòbil, televisió) o aspectes de caire psicològic, com l'autoestima o la intel·ligència emocional. Però també, com en aquest últim any, invitacions a reflexionar sobre les vivències lligades a l'aventura de ser pares, ajudats per un psicòleg i terapeuta.

L'«Escola de Mares i Pares» té l'objectiu de fomentar la participació activa i la col·laboració entre les famílies i el centre escolar, a través d'una metodologia de treball



ment d'aquests últims a la implicació dels mestres en una escola que creix amb la complicitat de tots.

Trobareu més informació a
www.escolademaresipares.com

Imatges de la III «Escola de Mares i Pares»
cedides pel CP Botànic Caldach

La veu dels més menuts

Maite Nàcher

Els xiquets i les xiquetes assumiren la seua pròpia veu un 20 de novembre de 1989, data simbòlica en què va ser aprovada per l'Assemblea de les Nacions Unides la Declaració sobre els Drets de l'Infant. Els consells municipals de xiquets i xiquetes són una més de les conseqüències visibles d'aquesta declaració: òrgans de participació locals on els més menuts exposen les seues preocupacions o necessitats i exigeixen a les autoritats que es complisquen els seus drets: el de jugar, el de participar en activitats, el de l'educació, l'atenció al discapacitat... Cada vegada són més les ciutats que creen aquests consells per escoltar les veus més menudes amb les paraules més altes.

Al final de la dècada dels noranta, alguns ajuntaments de les comarques valencianes posaren en funcionament una iniciativa nova que pretenia donar a la paraula democràcia més sentit encara: la creació d'un òrgan que recollira les opinions, les consultes, les peticions, les propostes, la participació... en la societat dels seus xiquets i xiquetes,

Picanya, Aldaia, Gandia, Alzira, Alaquàs o l'Alcúdia ja tenen un consell de xiquets que recull les opinions, les consultes, les peticions i les propostes d'aquells que encara no poden anar a les urnes



d'aquells que encara no poden anar a les urnes. Ciutats com Picanya, Aldaia, Gandia, Alzira, Alaquàs o l'Alcúdia, entre d'altres, començaren a crear els consells de xiquets i xiquetes, alguns nascuts a l'abric de la declaració «Ciutat Amiga de la Infància».

Amb models semblants en cadascun dels municipis, els consells són òrgans consultius i de participació, on entre 20 i 40 xiquets i xiquetes de la ciutat, escollits dels diferents centres escolars, es reuneixen al voltant de tres vegades a l'any per posar en comú les seues necessitats en la societat i el seus drets.

En quasi tots els casos, els components dels consells tenen entre sis i dotze anys d'edat, encara que en el cas d'Alzira, per exemple, la ciutat té dos consells: un per a xiquets de Primària i Educació Especial i un altre per a escolars de Secundària.

Els membres del consell recullen entre els seus amics i companys tot allò que després diran a viva veu en les reunions periòdiques. Ho fan de vegades a través de bústies escolars, instruments que formen part en algunes ciutats de projectes anomenats «Observatori de la Infància». Els consellers són responsables d'extraure'n les peticions i portar-les al consell.

Acompanyant i guiant els més menuts en aquesta tasca important, hi ha quasi sempre els tècnics d'educació dels ajuntaments o els regidors d'educació de cada localitat.

Cara a cara amb les autoritats per una societat sostenible

Alguns dels consells disposen de presidents i secretaris entre els seus membres i, amb tota la maquinària a punt, es convoquen els plens, com deïem, cada quatre mesos aproximadament. Aleshores arriba el moment de traslladar a les autoritats les seues preocupacions: als regidors i les regidores i a l'alcalde o l'alcaldeessa. Tots prenen nota i alguns compleixen, altres, potser, extravien més fàcilment els papers on anoten les veus menudes.

I quines són eixes preocupacions dels xiquets i xiquetes? La majoria tenen a veure amb fer de la societat en què viuen un lloc més habitable, més sostenible, més obert i més net. Volen que els adults ens involucrem en el reciclatge, volen parcs, molts parcs per a jugar, per a córrer, per a fer rodar la pilota, i que disminuïsquen els cotxes i se substituïsquen per bicicletes. Els més menuts volen ciutats netes, l'eliminació de les barreres arquitectòniques i que les autoritats es preocupen per les infraestructures escolars. Saben molt bé el que volen. I saben el que els preocupa: la guerra, la violència, el sexisme...

Aquests consells creats al País Valencià es consoliden cada any, com també ho fan a moltes ciutats de la resta de l'Estat. Cal reflexionar, pensar i actuar per aquestes veus que ens obrin els ulls cap a una societat millor, més madura i amb més tretat.



Imatges del Consell Municipal de Xiquets i Xiquetes cedides per l'Ajuntament d'Alzira

Per què cal participar?

Cristina Simón

L'educació i l'escola, com un dels seus agents, són eixos vertebradors de la societat democràtica. Perquè els xiquets siguin ciutadans actius, és indispensable educar-los en la democràcia. Si de ben menuts els inculquem la necessitat d'involucrar-se i participar, el primer gran pas està fet. La democràcia s'aprén participant-ne i l'escola ha de ser el primer nivell d'aprenentatge. Sols a partir de la cooperació entre alumnes, pares, professorat i administració es materialitzarà una participació efectiva.



Stefan Lukic

President de la Federació Valenciana d'Alumnes d'Ensenyament Mitjà (FAAVEM)

Fa vint anys que treballem per fomentar la participació estudiantil i no és fàcil, perquè no hi ha una cultura sobre això. Com a estudiant, si pertanyes al Consell Escolar, potser et menyspuguen. Professorat i equips directius pensen que fiscalitzem el seu treball, quan únicament volem ajudar. Cal comptar amb l'alumnat i potenciar la participació, que és un dels pilars on es recolza la democràcia. La nostra activitat diària es basa en campanyes com la dignificació de la figura del delegat, la gestió de projectes i l'orientació. Disposem d'un Servei d'Assessorament i Defensa de l'Estudiant (SADE) a través del qual les organitzacions estudiantils poden consultar-nos qualsevol problema i, des de l'experiència, tractem d'oferir-los una solució. Cal no perdre de vista que som simples voluntaris i que la nostra tasca serà més senzilla si els altres factors implicats –professors, centres, pares, consells– hi col·laboren.



Esther Piles

Treballadora social de l'Ajuntament de Picanya i dinamitzadora del Consell de Xiquets i Xiquetes

Començà amb la publicació del llibre *La ciutat dels xiquets*, de Francesco Tonucci. L'alcalde s'hi va interessar i, aprofitant una visita de l'autor, organitzà una reunió amb tretze municipis de l'Horta, on se signà un compromís per a crear el consell. Funciona des del 1999. Jo porte quatre anys com a coordinadora. Ens trobem cada 15 dies a la Casa del Consell, un local cedit per l'Ajuntament en una escola del poble. Els alumnes són de cinqué i sisé de primària, un xiquet i una xiqueta per classe, presentats voluntàriament i elegits per sorteig. Entre altres coses, fem recorreguts amb cadires de rodes i anem les barreres urbanístiques, posem multes morals als vehicles mal estacionats, dissenyem fulls de convivència i participem en el rastre solidari. A més, els xiquets tenen una cita obligada amb l'alcalde cada novembre amb motiu del Dia Mundial de la Infància.



Vicent Mauri

Portaveu i membre del secretariat de l'STEPV

El Consell Escolar és el màxim òrgan de participació, però les seues competències són insuficients. Hauria de ser més autònom, tenir capacitat de decisió real i poder de gestió. Fins ara les lleis educatives, tant la LOCE com la LOE, que ha fet seguidisme de la primera en aquest tema, han restat protagonisme al Consell Escolar. Si educadors i alumnes no li troben utilitat, és normal que no hi participen. Al final, les decisions importants queden en mans de l'equip directiu o de l'Administració. Abans, el Consell triava democràticament el director del centre; ara el designa una comissió. Tampoc pot decidir l'organització de la jornada lectiva, que ve imposada des de l'Administració per a tot el País Valencià. Nosaltres podem impulsar campanyes assenyalant la importància de la participació i, fins i tot, hi ha llocs on, malgrat les limitacions, portem a terme experiències positives. Però això no soluciona el problema legal de fons.



Florencio Catalán

President de la Confederació de Pares i Mares de la Comunitat Valenciana

La participació és fonamental i hauria de ser major. Quan convoquem assemblees per a debatre temes com l'aprovació d'una partida econòmica, no acudeix gaire públic. En canvi, l'afluència és massiva quan es parla d'educació. Crec que, sobretot, hi ha un problema de comunicació. En les eleccions al Consell Escolar, els pares no voten perquè ignoren la seua existència. Ningú no els ha explicat que poden exercir el seu dret a vot. Si simplement se'ls informara quan van a arregar els seus fills a la porta de l'escola, la cosa canviaria. Amb més informació, se'ls podria conscienciar de la importància d'aquest òrgan. És un problema que es pot solucionar aprofitant-nos de les noves tecnologies, com Internet, que ens permet estar connectats en xarxa i apropar l'escola a la família i viceversa. Amb les tecnologies de la comunicació és el moment ideal per a millorar aquestes deficiències.

Educar és una gran

Aventura 



Ja està tot a punt perquè el curs que ve siga una gran Aventura amb Bromera. A continuació oferim un resum del que han estat les presentacions que hem organitzat en bona part del territori valencià. Si has estat un dels més de 500 mestres que l'han viscuda en directe, volem agrair la teua participació. Segur que, com nosaltres, recordaràs l'experiència amb un somriure. Si, per contra, no has pogut assistir-hi, encara ets a temps: l'Aventura només acaba de començar.

El Projecte Aventura està dissenyat per a les àrees de Valencià, Castellà, Matemàtiques i Coneixement del medi de Primària. També, en coedició amb Algar Editorial, s'han elaborat les versions en castellà a fi de poder satisfer les diverses realitats escolars que hi ha a les comarques valencianes. Totalment adaptats a la LOE, els nous llibres de text es podran començar a utilitzar el curs 2007-2008 en primer i segon de Primària.



Amb la col·laboració dels actors de Pot de Plom, l'equip de Bromera ha portat l'**Aventura** a Elx, Gandia, València, Alcoi, Alacant, Burjassot, Alzira i Castelló de la Plana.



Amb la seua màquina del temps, Xavi Castillo i Núria Martín han estat uns guies magnífics que han fet participar i riure d'allò més els assistents. Com en els llibres, l'aposta era combinar diversió i informació.



El contacte amb els educadors és un dels aspectes que més potenciem en qualsevol acte. De fet, els nous llibres de text recullen suggeriments que molts ens heu fet arribar al llarg dels més de 20 anys d'experiència editorial.



L'ensenyament és una cosa ben seriosa, però això no vol dir que haja de ser avorrit. En els llibres del Projecte Aventura hem imprimit un caràcter lúdic a les activitats per a fer més agradable el procés d'aprenentatge.



Els llibres del Projecte Aventura estan fets des d'una perspectiva valenciana perquè així resulten molt més pròxims als alumnes. Amb referents coneguts, perdre's és més difícil.



El Projecte Aventura té una gamma de material complementari àmplia que facilita l'atenció de la diversitat: quaderns de matemàtiques, de valencià i castellà, llibres de lectures, un disc compacte de recursos sonors, la guia del professor...

En definitiva, es tracta d'un projecte educatiu ben complet amb què esperem compartir amb tu la gran Aventura d'educar els ciutadans del futur.



Vols conèixer els objectius, la metodologia i l'equip humà que hi ha darrere del Projecte Aventura? A www.bromera.com pots veure el vídeo explicatiu que hem preparat.

Francesco Tonucci

«L'escola que tenim actualment és il·legal»

Marta Estrelles



Fa més de 35 anys que aquest pedagog italià es va proposar com a filosofia de vida analitzar el món amb ulls de xiquet. Així ho ha reflectit en les famoses vinyetes que signa com a Frato i, des de fa 15 anys, com a ambaixador del projecte internacional «La ciutat dels xiquets». L'espai escolar és uns dels objectius de la seua mirada irònica i divertida, però també crítica. A través de propostes sempre trencadores, Tonucci aposta per una escola ben lligada a la vida, que els xiquets puguin fer seua a través de la participació.

sistema escolar continua sent el mateix. Si el món ha canviat en un 200%, l'escola ho ha fet en un 20%». A més, és una institució que tampoc varia des del punt de vista territorial, ja que Tonucci, qui viatja constantment per Europa i per Amèrica del Sud, assegura que té la capacitat de ser molt pareguda en societats o sistemes polítics radicalment diferents.

El projecte «La ciutat dels xiquets» implica un canvi en els diferents àmbits de la vida del xiquet i, per descomptat, en un de tan important com l'escola. Segons Francesco Tonucci, «l'escola continua sent un lloc alié als xiquets, que freqüenten per obligació i, sovint, contra la seua voluntat». Assegura que és un espai dissenyat per a ells, però on no poden decidir, mentre que defensa que «els alumnes haurien de ser protagonistes de la seua pròpia escola».

La Convenció sobre els Drets del Xiquet, concretament l'article 12, garanteix el dret dels infants d'expressar la seua opinió lliurement en els assumptes que els afecten i, en aquest sentit, Tonucci no dubta a qualificar el nostre sistema escolar d'il·legal perquè no respecta aquesta llei de 1990. La seua proposta és crear en cada centre educatiu un consell d'alumnes, amb representants de cada nivell educatiu, que es reuniren cada setmana o cada quinze dies amb el director per a discutir sobre tots els temes: «No propose que l'escola es faça com diguen els

Un mestre ben format sempre farà bona escola, mentre que, tanmateix, la millor llei escolar no pot aconseguir que un mal mestre eduque bé

alumnes, però sí que puguin expressar-se, que se'ls escolte. La idea és que davant de qualsevol problema, la solució no siga imposada pels adults, sinó buscada entre tots. Així els xiquets podrien reconèixer-la com a pròpia i no com a nostra, dels adults».

L'escola canvia, però segons aquest pedagog, ho fa massa lentament en comparació a la resta de la vida: «Durant la meua infantesa no teníem televisió, ni telèfon, ni rentadora, ni òbviament Internet... la manera de viure era completament diferent, però la base del

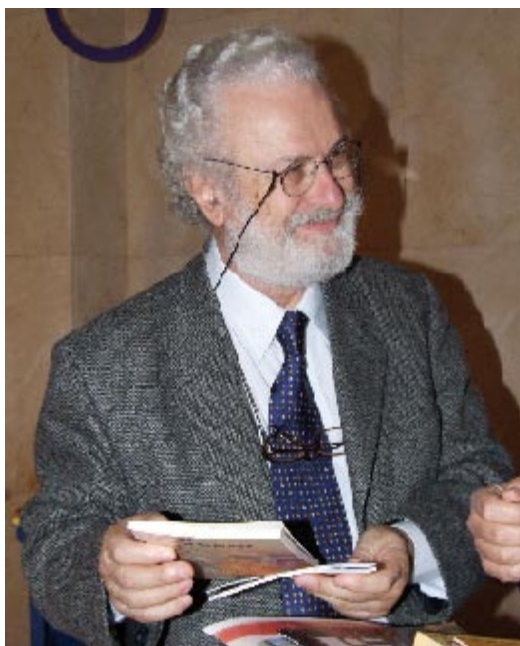
Són molts els elements que formen part de l'educació o la no-educació dels xiquets i molts els agents que han d'implicar-se més enllà de l'escola: la família, la televisió i, és clar, la ciutat

Mestres d'escola, mestres de vida

Perquè es puga produir qualsevol progrés, la figura del mestre és imprescindible. «Fa trenta anys que explique que la renovació pedagògica, més que en el tema dels programes o el canvi incessant dels currículums, passa per la millora de la formació dels mestres», apunta aquest pedagog convençut. Posa molt d'èmfasi quan diu que «un mestre ben format sempre farà bona escola, mentre que,

tanmateix, la millor llei escolar no pot aconseguir que un mal mestre eduque bé». També explica que, tot i que els llibres de text i les lleis tenen la seua importància, només un bon mestre pot connectar la vida i l'escola: «el risc del sistema educatiu que hem tingut sempre –jo, els meus fills i ara els meus néts– és que proposa un coneixement paral·lel a la vida, que sols serveix dins de l'escola. És una vergonya que quan l'alumne acaba l'últim examen, haja de començar pràcticament des de zero en l'àmbit del treball».

Tonucci aposta per buscar la relació amb la vida a classe tots els dies, avançant sempre moments d'escolta a moments de proposta. Està segur que el moment formatiu ha de començar escoltant: «cal descobrir el



Intente mirar la vida amb ulls de xiquet.

D'aquesta manera es descobreixen moltes mancances en el món dels adults

No propose que l'escola es faça com diguen els alumnes, però sí que es puguin expressar, que se'ls escolte. Així els xiquets podrien reconèixer-la com a pròpia i no com a nostra

bagatge que els alumnes porten en les butxaques, les experiències que han viscut fora de l'escola perquè siguin el punt de partida per a aprendre. Amb aquesta fórmula, el mestre permet que els seus alumnes siguin protagonistes del seu aprenentatge».

Celestin Freinet, Don Milani o Mario Lodi són autors que recomana des de l'experiència pròpia: «Per exemple, *La carta a una mestra* va ser el text que em va convertir, en el sentit que em va donar la capacitat d'entendre el significat profund de l'escola i d'educar. Aquest text descobreix el treball de Don Milani, un capellà que va posar en pràctica una educació basada en la dedicació i la confiança i que treia el millor dels alumnes que eren rebutjats pel sistema escolar general».

Educació compartida

Tot i que la funció de l'escola és essencial en l'educació, aquest pedagog italià explica que ha de limitar-se al seu espai i renunciar a tindre el monopoli educatiu. Així, assegura,

que «l'educació ha d'abraçar tota la vida i, per tant, són molts els elements que formen part de l'educació o la no-educació dels xiquets i molts els agents que han d'implicar-se més enllà de l'escola: la família, la televisió i, és clar, la ciutat». Per a ell, la participació és la clau, però aquest concepte implica que no tot siga «ensenyar als xiquets», sinó també «aprendre d'ells». Aquest punt lliga directament amb la idea de «La ciutat dels xiquets», una ciutat on, entre altres coses, els adults acceptarien l'ajuda dels infants i es governaria també tenint en compte les idees i les opinions dels ciutadans del futur.

No obstant això, el protagonisme dels xiquets en l'escola, en la família i en la ciutat, no implica caure en la tirania dels xiquets. Tonucci alerta d'aquest perill i defensa la idea d'escoltar l'altre, però posant límits: «Fer tot allò que volen els xiquets és evitar el conflicte, fugir de la realitat, i açò és un gran error. A través de la riquesa del conflicte, aprenem a descobrir l'altre, el diferent, i a respectar-lo. Barallar-se pot ser positiu, renunciar, no».

Conservar la mirada de xiquet

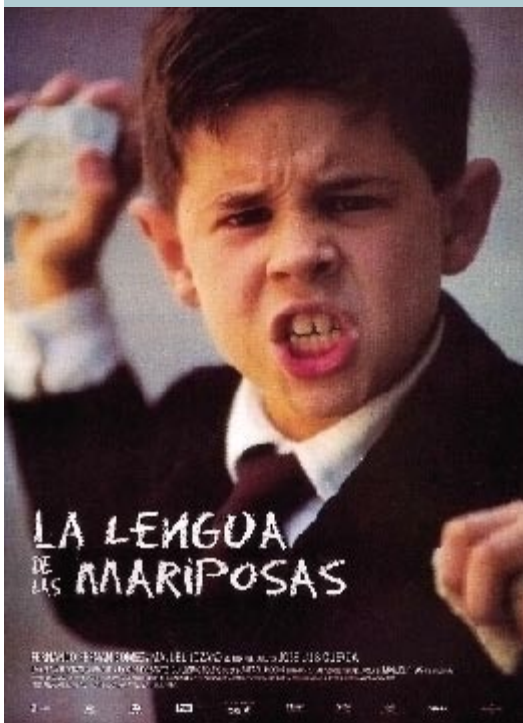
Amb ulls de nen no és només el títol d'un dels llibres de vinyetes amb acudits reflexius que va publicar amb el pseudònim de Frato, és també el programa de vida de Francesco Tonucci: «És la manera amb què intente mirar la vida. Amb ulls de xiquet es descobreixen moltes mancances en el món dels adults». Les vinyetes naixen com una via de comunicació entre adults, perquè encara que la ironia sempre està present, els temes que tracta són durs de vegades. No obstant això, molts xiquets lliguen els llibres o els fullegen abans de saber llegir encara que no tinguen color i que els dibuixos siguin senzills i esquemàtics. L'explicació que troba Frato és aquesta: «Potser se n'adonen que són vinyetes dibuixades des del seu punt de vista, que estan de la seua part. Potser em reconeixen com el seu aliat, el seu còmplice».

Aquesta mirada infantil també li permet diagnosticar una malaltia relativament nova que amenaça els xiquets dels països rics: la soledat. El nombre de germans s'ha reduït molt en el model actual de família i, a més, cada vegada els pares són més protectors i no deixen els seus fills eixir sols al carrer a buscar amics, com passava abans. Per al pare ideològic de «La ciutat dels xiquets», la resposta necessària no està en mans de l'escola, perquè no es tracta d'apuntar-los a cursets o deixar-los més hores al col·legi perquè facen amics, la solució depèn de la societat: «L'escola ha de tindre el seu espai, un paper importantíssim, però no és aquest. Cal implicar tots els ciutadans per tal de crear la consciència que els nostres fills necessiten viure fora de l'escola i fora de casa, dins d'una ciutat acollidora que els respecte i on jugar siga una necessitat primordial. Una ciutat dissenyada pensant més en els xiquets i menys en els cotxes».

Trobareu més informació sobre el projecte «La ciutat dels xiquets» a www.lacittadeibambini.org

La teua recomanació

TXT ofereix aquest espai per als seus lectors perquè pugues recomanar llibres, pel·lícules, obres de teatre... que t'hagen resultat interessants per la seua relació amb l'educació i l'ensenyament. Si trobes algun llibre que creus que els teus companys de professió no s'haurien de perdre, conta'ns-ho per correu-e a txt@bromera.com o per correu postal a Revista TXT (Ap. de Correus 147, 46600 Alzira) indicant «Recomanació» en el sobre. Juntament amb el text on ens expliques per què t'ha agradat (2.000 caràcters aprox.), cal que adjuntes una fotografia de carnet i les dades personals (nom, cognoms, centre educatiu on treballes, adreça i telèfon). Si vols recomanar una pel·lícula, cançó, exposició... envia'ns un text que no supere els 500 caràcters. Els autors de les recomanacions publicades rebran un llibre de Bromera com a obsequi.



Maria Milagros Benavent,
del CP Vicente Rius de Canals,
ens recomana el llibre

Maestros de la República,
de María Antonia Iglesias,
588 pàgs.
La Esfera de los Libros, 2006

Aquest llibre és un homenatge molt merescut als mestres de la República, l'únic del·licte dels quals va ser preocupar-se perquè l'ensenyament arribara a tots i qualsevol persona poguera accedir a la cultura



Crec que es un llibre imprescindible per a conèixer les històries d'uns lluitadors incansables que van creure que l'educació era essencial per a la creació d'un Estat modern.

Alhora, és un homenatge molt merescut a aquells homes i dones que creien en la renovació pedagògica, els mestres que en la II República van veure els seus somnis fets realitat, quan un dels aspectes que recollia la Constitució va ser el reconeixement de l'ensenyament obligatori, gratuït, laic i en la llengua pròpia de cada territori de l'Estat.

La República va dignificar les retribucions i la valoració social dels educadors. De fet,

en molts pobles menuts el mestre es va convertir en el model a seguir, cosa que a alguns els va costar la vida a causa d'enveges. Però el delictes d'aquests mestres va ser donar suport a la legalitat democràtica vigent i preocupar-se perquè l'ensenyament arribara a tots.

L'escola esdevingué laica, es van llevar les creus de les aules, les escoles dirigides per congregacions religioses passaren a mans de l'Estat... Precisament per això, molts d'aquests homes i dones van ser acusats d'ateus, tot i que sovint era una qüestió que no es corresponia a la realitat. Creients o agnòstics, el ben cert és que van ser molts els mestres assassinats. Una vegada morts, en molts casos eren substituïts pels mateixos que els havien acusat i que tenien poca o cap formació pedagògica.

Maestros de la República és un volum format per deu històries que van ocórrer pertot arreu de la geografia espanyola –una, per cert, a Carcaixent– de les quals donen testimoni els fills, néts, alumnes i amics. Cada història està prologada per un escriptor o polític conegut.

Per a concloure, m'agradaria citar unes reflexions de l'autora. Les respostes, les trobareu al llibre:

«¿Quién canonizará algún día a estos mártires que fueron los maestros republicanos y que nunca entrarán en el santoral? ¿Quién hablaría de ellos y quién reconocería su labor?»

Us anime a llegir-lo.

Amparo Vila Perepérez, de l'IES Pare Vitòria d'Alcoi, ens recomana la pel·lícula *La lengua de las mariposas*

Fernando Fernán Gómez interpreta Don Gregorio, un professor republicà enamorat d'un model d'ensenyament lligat a la vida i a la llibertat. Aquesta pel·lícula capta magistralment l'essència dels contes preciosos de Manuel Rivas en què està basada i ens transporta a la Galícia rural del 1936. Ací compartirem amb els alumnes la fascinació per un mestre que no pega i per unes classes tan poc acadèmiques com plenes de valors i principis, però també patirem l'horror del moment en què aquesta atmosfera s'esgarra amb el començament de la Guerra Civil.



projecte **ONA** Valencià: Llengua i Literatura



VALENCIÀ PRÀCTIC

Estudi del valencià
com a segona llengua



CALAIX

Quaderns pràctics
de llengua i de literatura



BEN VIN GUTS

Quaderns de valencià
per a immigrants



Optatives **eso**



a partir del 17 de juny

ara amb **Levante** i **EL MUNDO**
PLA D'ENTENEDOR VALLENCIÀ
més fàcil que mai

llegirenvalencià
els nostres clàssics

de dimecres a dissabte: **fitxa gratuïta**

diumenge: **llibre (1€ presentant cupó)**



www.llegirenvalencia.org